

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w Wydziale XVIII Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Piotr Wewióra

protokolant: Michał Frajtek

rozpoznawszy w dniu: 12 października 2016 roku

w Ł. na rozprawie

sprawę z powództwa: Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Szpitala (...) im. (...) w Ł. - (...) Szpitala (...)

przeciwko: S. W.

o: zapłatę

(1) oddała powództwo;

(2) zasądza od powoda Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Szpitala (...) im. (...) w Ł. - (...) Szpitala (...) na rzecz pozwanego S. W. 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

I. *Stanowiska stron.*

Pozwem z 4 stycznia 2016 roku¹, powód Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (...) Szpital (...) imienia Wojskowej Akademii Medycznej (...) w Ł. – (...) Szpital (...) w Ł. (dalej: (...)), reprezentowany przez radcę prawnego, domagał się – ostatecznie – zasądzenia od pozwanego S. W., prowadzącego działalność jako Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Profilaktyka i (...) lek. med. S. W. 6.922,75 zł z odsetkami szczegółowo opisanymi w pozwie, przy czym od 1 stycznia 2016 roku odsetek ustawowych za opóźnienie, nadto kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że dochodzone kwoty to nieopłacone świadczenia medyczne, udzielane pacjentom kierowanym przez pozwanego. (k. 3 – 5, 36)

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 19 maja 2016 roku w sprawie XVIII Nc 846/16 orzeczono zgodnie z żądaniem i rozstrzygnięto o kosztach procesu. (k. 42)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany, reprezentowany przez radcę prawnego, zaskarżył nakaz w całości, wniósł o oddalenie powództwa w całości, nadto o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu. (k. 46 – 50)

Do zamknięcia rozprawy 12 października 2016 roku strony nie zmieniły swoich stanowisk odnośnie przedmiotu sporu. (k. 80)

II. *Ustalenia faktyczne i ocena dowodów.*

Stan faktyczny nie był między stronami sporny i kształtuje się następująco.

S. W. świadczył usługi z zakresu medycyny pracy. W tych ramach, na podstawie umowy zawartej z (...), kierował pacjentów do (...) celem wykonania niektórych badań. Zgodnie z umową, za te usługi na rzecz jego pacjentów, niepodlegające finansowaniu ze środków publicznych, płacił według cen ustalonych przez powoda, niemających charakteru cen urzędowych. Strony 10 lutego 2011 roku zawarły porozumienie co do spłaty zobowiązań. S. W. wykonał je częściowo. Do zapłaty pozostało 6.922,75 zł z ogółem 27.550 zł objętych porozumieniem.

III. *Ocena roszczenia.*

(A) Zasada odpowiedzialności.

Dochodzone roszczenia wynikają z umowy zawartej między stronami o świadczenie usług, polegających na wykonywaniu na zlecenie pozwanego określonych badań jego pacjentów, niefinansowanych ze środków publicznych. Do tego rodzaju umowy, w ramach stosunków między stronami niniejszego sporu, stosować należy przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.).

Oznacza to przede wszystkim odpłatność świadczenia usług, a więc wzajemny charakter umowy (art. 735 § 1 k.c.), co zresztą jest między stronami bezsporne.

(B) Przedawnienie.

Strony są zgodne co do tego, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy zależy w istocie od przesądzenia, czy do przedmiotowych roszczeń należy stosować trzy- czy dziesięcioletni termin przedawnienia. Pozwany opowiada się za terminem krótszym odwołując się do argumentu iż roszczenia te powstały w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą przez powoda. Powód przeczy iżby te wierzytelności można było tak kwalifikować; alternatywnie podnosi sprzeczność korzystania przez pozwanego z zarzutu przedawnienia z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.).

(1) Stosowanie przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej .

Obie strony odwołują się w swoich stanowiskach do przepisów ustawy o działalności leczniczej, przy czym powód w tym zakresie wywodzi, że samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej traktowany jest jako podmiot leczniczy, który nie jest przedsiębiorcą (art. 4 ust. 1 pkt 2 u.d.l.2). Przepis ten wszedł w życie 1 lipca 2011 roku (art. 221 u.d.l.).

Zasadnym zatem dla dalszych rozważań jest ustalenie, czy przepisy te w ogóle mogą być brane pod uwagę w niniejszej sprawie.

Z punktu widzenia prawa cywilnego, zasadą wykładni przepisów międzyczasowych jest konieczność przyjęcia, że ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu (art. 3 k.c.). Oznacza to iż w braku przepisów wprost wskazujących na konieczność stosowania przepisów nowych do roszczeń całkowicie ukształtowanych przed wejściem w życie nowych regulacji, do tych uprawnień należy stosować przepisy dotychczasowe.

Nie jest przedmiotem sporu – przyznaje to sam powód – że roszczenia dochodzone niniejszym pozwem powstały i stały się wymagalne przed wejściem w życie ustawy o działalności leczniczej. Sam powód możliwość zastosowania przepisów tej ustawy, przy rozważaniu okresu przedawnienia przedmiotowych roszczeń, opiera w swoim piśmie z 29 sierpnia 2016 roku (k. 72 – 73) wyłącznie na zawarciu 10 lutego 2011 roku porozumienia obejmującego dochodzone zaległości (k. 20 – 21), co przerwało bieg terminu przedawnienia.

Jednakże dla oceny, jaki termin przedawnienia, spośród określonych w art. 118 k.c., ma zastosowanie do danego roszczenia, znaczenie ma stan nie z chwili rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia po jego wcześniejszym przerwaniu, jak również nie z dnia wymagalności roszczenia, lecz stan z chwili powstania jeszcze niewymagalnej wierzytelności, ponieważ to ten moment decyduje, czy dane roszczenie pozostaje w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną przez wierzyciela, czy też nie.

Oznacza to iż co do zasady, dla zastosowania nowych regulacji ustawy o działalności leczniczej do oceny okresu przedawnienia przedmiotowych roszczeń, konieczne jest ustalenie bądź stosownego przepisu szczególnego, bądź też przyjęcie iż celem tej ustawy było w chwili jej wejścia w życie działanie z mocą wsteczną w zakresie istniejących roszczeń cywilnoprawnych.

Nie istnieje przepis szczególny, nakazujący stosowanie do roszczeń cywilnoprawnych samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, powstałych i wymagalnych przed 1 lipca 2011 roku, przepisów ustawy o działalności leczniczej.

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe tej ustawy (art. 190 – 221 u.d.l.) również nie pozwalają przyjąć, że w ramach stosunków cywilnoprawnych celem ustawy było działanie z mocą wsteczną. Należy w szczególności zważyć, że przepisy te dotyczą umorzenia wyłącznie wierzytelności przysługujących podmiotom publicznym i o wyraźnie publicznoprawnym charakterze, w sytuacji przekształcenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w spółkę kapitałową (art. 190 – 195 u.d.l.). Natomiast o generalnej woli utrzymywania stosunków cywilnoprawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy o działalności leczniczej świadczy choćby wyrażona wprost zasada, że umowy o udzielenie zamówień na udzielanie świadczeń zdrowotnych pozostają w mocy na okres, na jaki zostały zawarte (art. 211 u.d.l.).

W tych okolicznościach brak jest podstaw, by przy ocenie długości terminu przedawnienia roszczeń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, powstałych i wymagalnych przed 1 lipca 2011 roku, brać pod uwagę postanowienia ustawy o działalności leczniczej, w tym art. 4 ust. 1 pkt 2 u.d.l.

(2) Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Poprzednikiem ustawy o działalności leczniczej w zakresie ustroju jednostek służby zdrowia, była ustawa o zakładach opieki zdrowotnej (u.z.o.z.3), uchylona wprost przez ustawę o działalności leczniczej (art. 220 pkt 1 u.d.l.).

Zgodnie z tymi regulacjami, samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej mógł uzyskiwać środki finansowe z odpłatnych świadczeń zdrowotnych udzielanych na podstawie umowy, chyba że przepisy odrębne stanowiły inaczej (art. 54 ust. 1 pkt 1 u.z.o.z.). o tym, że działalność ta była traktowana przez ustawę jako działalność gospodarcza świadczy w sposób niewątpliwy dalszy punkt, zgodnie z którym uzyskiwanie środków mogło następować również z wydzielonej działalności gospodarczej innej niż wymieniona m.in. w pkt 1, jeżeli statut zakładu przewidywał prowadzenie takiej działalności (art. 54 ust. 1 pkt 4 u.z.o.z.). Oznacza to iż działalność gospodarcza polegająca na odpłatnym udzielaniu świadczeń zdrowotnych na podstawie umowy mogła być prowadzona przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej zawsze, zaś inna działalność gospodarcza – tylko jeżeli stanowił tak statut jednostki; koniecznym w takim przypadku było również wydzielenie owej działalności.

Podzielić przy tym należy pogląd powoda, że dla ustalenia działalności gospodarczej wymagane jest aby podmiot realizował swą działalność przez odpłatne, ekwiwalentne świadczenia wzajemne, spełniane za pomocą wielorazowych czynności faktycznych i prawnych w ramach obrotu gospodarczego. Przedmiotowe roszczenia powstały w wyniku działalności stron dokładnie odpowiadającej tej charakterystyce. Cenę ustaliły strony, a zorganizowany i ciągły sposób prowadzenia działalności przez powoda nie budzi oczywiście żadnych wątpliwości. W świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przy ustalaniu wysokości cen umownych, powód z całą pewnością kierował się rachunkiem ekonomicznym, skoro działanie na szkodę kierowanego podmiotu mogłoby się wiązać z co najmniej cywilną odpowiedzialnością osób zajmujących stanowiska kierownicze u powoda. Stąd przyjąć należy, że działalność w ramach której powstały dochodzone roszczenia, spełnia kryteria przedmiotowe pojęcia działalności gospodarczej, niezależnie od samego przesądzenia tej oceny mocą art. 54 ust. 1 pkt 1 u.z.o.z.

Nie ma zatem najmniejszych podstaw do kwestionowania gospodarczego charakteru działalności, w ramach której przedmiotowe roszczenia powstały.

(3) Rozstrzygnięcie kwestii przedawnienia.

W tych okolicznościach rację ma pozwany. Do roszczeń dochodzonych w przedmiotowej sprawie, powstałych i wymagalnych przed 1 lipca 2011 roku, zastosowanie ma trzyletni termin przedawnienia z art. 118 k.c., gdyż roszczenia te powstały w związku z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 54 ust. 1 pkt 1 u.z.o.z.

Tym samym dochodzone przez powoda roszczenia uległy przedawnieniu. Skoro objęte były porozumieniem, przyjmując za powodem jego podpisanie na 10 lutego 2011 roku, tedy doszło wówczas do przerwania biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Skoro tak, termin trzyletni (art. 118 k.c.) zaczął tego dnia biec na nowo (art. 124 § 1 k.c.). Termin przedawnienia upłynął z końcem 10 lutego 2014 roku (art. 112 zd. I k.c.). Pozew z 4 stycznia 2016 roku, nawet gdyby uwzględnić iż nadano go pocztą 31 grudnia 2015 roku, nie mógł już zatem przerwać biegu przedawnienia, gdyż pozwany od 11 lutego 2014 roku może uchylić się od zaspokojenia dochodzonych tym pozvem roszczeń. Powód nie twierdził, ani tym bardziej nie wykazał, iżby pozwany kiedykolwiek zrzekł się zarzutu przedawnienia.

(C) Nadużycie prawa podmiotowego.

Powód w żaden sposób nie wyjaśnił, jakie to dokładnie zasady współżycia społecznego zostały w jego ocenie naruszone przez pozwanego przez podniesienie zarzutu przedawnienia.

Z całą pewnością nie jest tak, że sprzeczne zasadami współżycia społecznego jest podniesienie zarzutu przedawnienia przeciwko jednostce finansującej choćby część swojej działalności ze środków publicznych. Nie jest też tak, że naruszeniem owych zasad ma być obrona przed przedawnionym roszczeniem podmiotu świadczącego usługi z zakresu ochrony zdrowia.

Trzeba zauważyć, że działalność obu podmiotów miała charakter czysto gospodarczy. Wymagać zatem od obu podmiotów należy stosownego profesjonalizmu. Dodatkowo, to powód jest podmiotem niewątpliwie większym, o wyodrębnionych strukturach choćby księgowych. Wobec niewskazania przez powoda na rozprawie żadnych przyczyn niedochodzenia roszczeń w terminie uniemożliwiającym skuteczne powołanie się na przedawnienie, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że możliwość podniesienia skutecznego zarzutu przedawnienia jest wynikiem co najmniej opieszałości powoda w egzekwowaniu przysługujących mu należności. Nie jest to jednak zachowanie, które należy propagować. Ustawa dlatego przewiduje instytucję przedawnienia, by skłonić wierzycieli do sprawnego egzekwowania przysługujących im wierzytelności. Nie może zaś na naruszenie zasad współżycia społecznego powoływać się ten, kto sam nie dopełnił należytej, w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej – podwyższonej, staranności przy prowadzeniu własnych spraw.

Nie ma zatem w niniejszej sprawie żadnych powodów, dla których należałoby odmówić skuteczności podniesieniu zarzutu przedawnienia, przez oparcie się na art. 5 k.c.

IV. **Koszty.**

Powód przegrał sprawę w całości.

Na koszty procesu pozwanego złożyło się: 2.400 zł wynagrodzenia pełnomocnika według stawek minimalnych (art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c.). Brak podstaw do uwzględnienia opłaty skarbowej 17 zł – z załączonego wyciągu nie wynika, że została ona uiszczona do tej konkretnie sprawy. Przedmiotem opodatkowania opłatą nie jest udzielenie pełnomocnictwa, lecz złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii w – między innymi – postępowaniu sądowym (art. 1 ust. 1 pkt 2 u.o.s.4).

Powód obowiązany jest zwrócić powodowi całość poniesionych kosztów procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).

1 Jeżeli inaczej nie zaznaczono, daty pism według prezentaty Sądu.

2 Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (j.t. – Dz.U. z 2016 r., poz. 1638).

3 Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (j.t. – Dz.U. z 2007 r., Nr 14, poz. 89, z późn. zm.).

4 Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (j.t. – Dz.U. z 2015 r., poz. 783, z późn. zm.).